

שאל' אביך וירא

שאלות ותשובות על פרשת וירא

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 17:45

יציאת השבת: 18:41

ט"ו חשוון תשע"ד

גיליון מס' 138

שאלות ותשובות על פרשת וירא

מאת ר' עזרא מרום

הרב זי"ם עובדיה

יוסף זצ"ל

ילד הרחוב שהפך לדיין/

איתמר מור

בשבתות אנו יושבים, אחרי תפילת שחרית בנץ, בביתו של הרב אגוזי, ולומדים יחד. אחד מבני החבורה הוא אלישי, בחור טוב. צעיר ממני בכמה שנים. לפרנסתו הוא עובד עם צעירים עולים מאתיופיה ומדינות חבר העמים, במכללה להנדסאים במסגרת העתודה הצבאית.

לפני כשנה הוא סיפר לנו סיפור כשישבנו יחד כולם. אלישי חזר בדיוק ממילואים. שבוע בצאלים בחום של סוף ספטמבר, המתקש שלא להניח לסתיו לבוא. בסוף השבוע, בדרך חזרה צפונה, בחניית הביניים בעפולה, עלה לאוטובוס יהודי מבוגר- יהודי שניכר בו שמכובד הוא וזקנו כבר הלבין, והוא עוטה מעיל ארוך של דיינים ומגבעת פרנקפורטר לראשו. האוטובוס מלא, וליד אלישי מקום פנוי.

התיישב היהודי ומיד החל לדבר בפרשת השבוע. משם הפליגו לדף היומי ולענייני הלכה, והנסיעה חולפת לה ועוד מעט כבר מגיעים אל טבריה. כשכבר היו כמעט לפני סוף הנסיעה, פנה אותו יהודי לאלישי והתעניין במעשיו. הוא סיפר לו על עבודתו, על הצעירים שאיתם הוא עובד ומלמד. על הניתוק שלא פעם יש בינם ובין חיי תורה ומצוות.

היהודי שתק.

אחרי כמה דקות אמר: "בחודש הבא אני פורש פרישה מוקדמת לגמלאות מבית הדין שבו אני מכהן כדיין כבר עשרים וחמש שנה. אבל דע לך שלא תמיד

1. "וירא אליו ה' כחום היום"
 - א. מה הקושי הלשוני בפסוק זה?
 - ב. מה למדים מכך?
2. א. כתוב כחום היום וצריך להיות בחום היום. ב. כחום היום מלמדנו שצריך לקבל אורחים בחום ובהארת פנים.
 - א. מהיכן רש"י לומד את הכלל: "אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות"?
 - ב. פרט את שליחות כל אחד מהמלאכים.
3. א. מהפסוק "והנה שלושה אנשים ניצבים עליו".
 - ב. אחד לבשר לשרה על הולדת יצחק, אחד להפוך את סדום ואחד לרפא את אברהם.
4. אברהם אמר: "יוקח נא מעט מים".
 - א. מה מדייק רש"י מפסוק זה?
 - ב. מה הרעיון המוסרי הנלמד מכך?
 - א. יוקח נא = ע"י שליח.
 - ב. אל תהיה צדיק על חשבון אחרים. אם השליח נושא את המים אל תעמיס עליו הרבה.
5. ויאמר ה' "למה זה צחקה שרה לאמור האף אמנם אלד ואני זקנתי" אולם שרה אמרה ההיפך: "ואברהם זקן".
 - מה למדים מהעובדה שהקב"ה שינה את דברי שרה?
 - ללמדנו: גדולה מעלת השלום שבעבודה מותר אפילו לשקר, שהרי אברהם עלול היה לכעוס על שרה שאמרה שהוא זקן ולכן לא יכול להוליד.
6. מדוע נהפכה אשתו של לוט לנציב מלח? (רש"י).
 - עונש מידה כנגד מידה: במלח חטאה ובמלח לקתה. (היא ביקשה מלח מהשכנות כדי לרמוז להם שבאו לביתה אורחים).
7. בפרשתנו מסופר על לוט ובנותיו שישבו במערה. אילו עוד אישים בתנ"ך התחבאו במערה?
 - א. דוד כשברח משאול.
 - ב. אליהו.
 - ג. עובדיה החביא 50 בני נביאים
8. במערה מפני איזבל ואחאב.
 7. על מי נאמר "כי נביא הוא" על אברהם (כ, 7).
 8. ציין 3 סיבות לכך שאברהם נקרא עברי! (לפי מדרש בראשית רבה)
 - א. כל העולם מעבר אחד והוא מעבר אחר. ב. הוא מצאצאי עבר בנו של שם. ג. מוצאו מעבר לנהר פרת.
 9. מה משותף לשמות האבות והאמהות?
 - מספר האותיות של שמות האבות שווה למספר האותיות של האימהות = 13. 13 = 13 + 13, זוהי גמטריא של שם ד'!
 10. מה שם הוריו של אברהם?
 - אביו = תרח, אימו = אמתלאי בת כרנבו (בבא בתרא צ"א).
 11. "לך לך אל ארץ המוריה". (רש"י)
 - ציין 2 משמעויות לשם מוריה?
 - א. מוריה = הוראה, מקום ממנו יוצאת הוראה לישראל.
 - ב. מוריה = מור, על שם המור, מין בושם שהיה בקטורת.
 12. מי יכול לומר למי: "אביך הוא אבי, סבך הוא בעלי, אני אחותך ואתה הוא בני!"
 - בנות לוט יכולות לומר לבניהן היות והתעברו מאביהן.
 13. "ויטע אברהם אשל בבאר שבע".
 - א. ציין 3 פירושים למילה אשל.
 - ב. מדוע נטע דווקא אשל?
 - א. 1. פרדס 2. פונדק.
 3. אשל=ראשי תיבות: אכילה שתיה לינה (או לויה).
 - ב. לפי הגר"א: ע"י האכילה, שתיה, לינה תיקן אברהם את חטאי קודמיו: אדם חטא באכילה, נח חטא בשתיה ולוט חטא במניעת לינה לאורחים.
 14. מדוע "גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה" (שבת קכ"ז)?
 - כי הקבלת פני השכינה פעם אחת בחודש (ראה בברכת הלבנה) ואילו הכנסת אורחים כל הזמן.
 15. מי אמר למי בפרשתנו:
 - א. "האף תספה צדיק עם רשע"?

- על המילים "בן בקר רך וטוב"?
אברהם שחט לאורחיו 3 פרים כדי שכל אחד מהם יאכל לשון.
22. המלאכים אמרו לאברהם "איה שרה". מי עוד בתורה נשאל "איה...?"
ד' שאל את קין "איה הבל אחיך".
23. לאיזו עיר נמלטו לוט ומשפחתו? צוער.
24. מה שמות הבנים שנולדו לבנות לוט? מואב ובן עמי.
25. ד' אומר לאבימלך: "מות תמות". למי עוד אמר ה' מילים אלו? לאדם על האכילה מעץ הדעת.
26. "וישכם אבימלך בבוקר" על מי עוד נאמר בתורה ביטוי דומה?
א. אברהם בעקידה.
ב. בלעם (במדבר, כב', 3).
27. מהיכן נלמד הכלל: "כל המבקש רחמים על חבריו הוא נענה תחילה"?
מסמיכות הפסוקים על תפילת אברהם על אשתו של אבימלך שתלד ומיד אח"כ נאמר ה' פקד את שרה.

- ב. "הגוי גם צדיק תהרוג"?
א. אברהם לה'.
ב. אבימלך לה' (כ' 4).
16. מה שם אשתו של לוט לפי המדרש? עידית (דברי אליעזר כ"ה).
17. אמר אברהם: "ואנוכי עפר ואפר". מהי סיבת הדימוי הכפול?
אברהם מזכיר בזאת את חסדי ה' שהצילו: ראוי היה להיות עפר בידי המלכים ולהיות אפר ע"י נימרוד שהשליכו לכבשן.
18. בשכר שאמר אברהם "ואנוכי עפר ואפר" זכינו ל-2 מצוות (סוטה י"ז) מה הן המצוות?
אפר פרה אדומה ועפר אשה סוטה.
19. ב-10 ניסיונות התנסה אברהם. מהו הניסיון הראשון והאחרון ומה משותף להם?
הניסיון הראשון "לך לך" והאחרון עקידת יצחק. המשותף: בשניהם נאמר "לך לך".
20. "וירא אליו ד'". מתי זה אירע? ביום השלישי למילתו (רש"י).
21. מה נאמר בגמרא בבא מציעא מ"ט

נראיתי ככה", כך סיפר. "הבגדים הללו, הזקן, המגבעת, זה לא מהבית. הורי היו ניצולי שואה מבוגרים. לא היה להם יכולת נפשית לתת לי את תשומת הלב שדרשתי. התגלגלתי ברחובות, ומהר מאוד הגעתי גם למחוזות של כמעט פשע, ואני אפילו עוד לא הייתי בגיל בר מצווה.

"ליד בית הוריי היה בית כנסת אחד, ולידו מגרש כדורגל שבו הייתי משחק עם חברים במשך השבוע ובעיקר בשבתות. לא פעם היה הכדור עף לחצר בית הכנסת. פעם הוא אפילו ניפץ את אחת הזוגיות. באחת השבתות היינו במגרש. הייתי אז כבן 15, ובשכונה היו מכנים אותי "עבריי". שיחקנו, ואני בעטתי חזק בכדור. הכדור יצא מן המגרש ועף לכיוון בית הכנסת. בדיוק באותו הרגע יצא מבית הכנסת הרב, והכדור פגע במגבעת שלו והפיל אותה לאדמה. אני וחבריי נפלנו אנחנו על האדמה מרוב צחוק. התפקענו כשראינו איך הכובע של ה"דוס" הופך לצלחת מעופפת.

הרב הרים את הכובע והלך אלי למגרש. "שבת שלום. כבודו רוצה לעשות לנו קידוש או להצטרף למשחק?" שאלתי אותו בחוצפה, אבל הוא לא נבהל. הוא הסתכל בי ושאל אותי: "איפה ההורים שלך?" אני עניתי בחוצפה: "ההורים שלי מתו".

"הרב אמר לי 'בוא איתי', זה נראה לי אז משעשע, אז החלטתי לשחק את המשחק והלכתי אחריו. הגענו לביתו. הוא נכנס - ואני אחריו. הוא עשה קידוש ונתן לי לשתות, ואז שאל: 'אתה רעב?'

"מת מרעב", אמרתי. הרב סימן לרבנית, וערכו לי בשולחן מקום ונתנו לי אוכל. אכלתי כמו אדם שלא ראה אוכל שבוע. הרב אכל מעט מאוד ורוב הזמן הסתכל בי ודיבר. לימים הבנתי כי אכלתי אז גם את המנה שלו.

"כשסיימתי לאכול הוא שאל אותי: 'אתה עייף?' 'אני מת מעייפות', אמרתי. הרב הלך והציע לי מיטה. הלכתי לישון. ישנתי שם כל השבת. כשקמתי כבר היה מוצאי שבת. הרב שאל אותי: 'מה אתה רוצה לעשות?' אמרתי שאני רוצה ללכת לסינמה לראות סרט. 'כמה עולה סינמה?' הוא שאל, 'לירה וחצי', אמרתי. הוא נתן לי כסף ושלח אותי, ולפני שהלכתי אמר לי: 'מחר תבוא עוד פעם'.

"ואני באתי גם למחרת. ואכלתי וישנתי וקיבלתי כסף לסינמה. ועוד יום ועוד יום. עם הזמן התגלה לי

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

1. "וינרא, והנה שלשה אנשים, נצבים עליו..." אברהם מציע לאורחים פת לחם אך לבסוף נותן להם לשון בקר ועוגות. איזו תכונה חשובה ניתן ללמוד ממעשה זה?
2. "וה', אָמַר: הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם, אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה." (י"ח, י"ז) - מדוע בוחר ה' ליידיע את אברהם על הענשת אנשי סדום?
3. כאשר שומע אברהם את כוונת ה' להפוך את סדום הוא מבקש להצילם:
א. כיצד יצילו 50 צדיקים את סדום? (רש"י י"ח, כ"ד)
ב. כיצד יצילו 45 צדיקים את סדום? (רש"י י"ח, כ"ד)
4. "וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ... אֶל-אַבְרָהָם לֵאמֹר: אֲלֵקִים עִמָּךְ, בְּכָל אֲשֶׁר-אַתָּה עֹשֶׂה." (כ"א, כ"ב) - מדוע חושב כך אבימלך לפי רש"י?
5. "וַהֲוֹכַח אַבְרָהָם, אֶת-אַבְיִמֶלֶךְ" (כ"א, כ"ה) - על מה הוכיח אברהם את אבימלך? מה השיב לו אבימלך?
6. כיצד כרת אברהם ברית עם אבימלך? (כ"א, כ"ז)

www.pirsuma.com

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

זכות הלימוד בעלון מוקדשת לעילוי נשמת הרב חיים עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל

רואה אותי היום כך - דיין בבית הדין הרבני, אבל פעם הייתי כמותם. רק תאהב אותם. תאהב אותם כמו את ילדיך שלך".
בינתיים האוטובוס נכנס לרציף בטבריה, והנוסעים נעמדים לצאת. אלישי עוד מספיק לשאול שאלה אחת לפני שהיהודי נעלם: "איך קראו לרב הזה?"
"למה אתה אומר קראו? עדיין קוראים אותו. הוא אמנם זקן מאוד, בן 92, אבל ברוך ה' בחיים", ענה לו היהודי. "קוראים לו הרב עובדיה יוסף."

שיש עוד 12 ילדים כמוני מהרחוב אצל הרב הזה בבית. לא יכולתי להיות כפוי טובה, מה גם שאהבתי אותו באמת. עם הזמן הוא החל ללמד אותי מצוות, נטילת ידיים. קנה לי תפילין. היה יושב ולומד איתי חומש, משנה, הלכות. לימים הלכתי בזכותו לישיבה, והגעתי ללמוד לרבנות והסמכה ובסוף לדיינות. הוא חיתן אותי, והשתתף בחתונות של ילדיי והיה סנדק לנכדיי".

"אז אל תתייאש מהתלמידים שלך", אמר אותו יהודי לאלישי. "אתה